

Souvislosti a svět

Naše zkušenost nám říká, že veškeré tzv. skutečnosti vnějšího světa jsou buď jednotlivinami nebo hromadami. Jak jednotliviny, tak hromady souvisí svými vnějšími vztahy s jinými jednotlivinami, případně jinými hromadami. Jednotliviny spolu mohou souviset tak, že spolu vytvářejí hromady, ale také tak, že spolu tvoří jednoty vyšší úrovně. Proto musíme od sebe odlišovat souvislosti resp. (vnější) vztahy přinejmenším dvojího typu: jedny prostředkují sjednocení (sjednocování) různých jednotlivin do vyššího integrovaného celku, zatímco ty druhé ponechávají jednotliviny jednotlivinami, tj. nechávají je v oddělenosti a ve vztazích (souvislostech) pouze vnějších. Proto když mluvíme (nebo slyšíme) o tom, že „všechno souvisí se vším“, není tím rozhodně nic řečeno o tom, že je všechno sjednoceno v nějaký „světový celek“, tj. že všechny skutečnosti (opět skutečnosti vnějšího světa) jsou nějak více nebo méně účinně sjednoceny, integrovány. Svět skutečností je světem mnohosti. Lze proto právem říci, že skutečnosti vnějšího světa spolu sice souvisí, ale je třeba vždy připomínat, že vedle souvislostí můžeme také pozorovat nejrozličnější typy nesouvislostí (eventuelně přerušovaných souvislostí). Mám zkrátka za to, že svět jako „celek“ není skutečným, pravým „celkem“, tj. že není sjednocen tak, jako nějaký světový organismus, světový „živok“ (jak překládá Novotný v Platónově Timaiovi).

(Písek, 130615-1.)